

مهر فیت شناسی دینی

تالیف:

دکتر علیرضا رادبین

«عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی تبریز»

سرشناسه

رادبین، علیرضا، ۱۳۴۳-

عنوان و نام پدیدآور

معرفت‌شناسی دینی / علیرضا رادبین.

مشخصات نشر

تبریز: انتشارات هادی، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری

۱۰۲ص.

شابک

۹۷۸-۶۰۰-۹۸۱۰۱-۶-۱

وضعیت فهرست نویسی

فیپا

یادداشت

کتابنامه : ص. ۹۹ - ۱۰۲ ؛ همچنین به صورت زیرنویس.

موضوع

شناخت (فلسفه دین)

موضوع

Knowledge, Theory of (Religion)

رده بندی کنگره

۱۳۹۷ م ۵۱/۱۶ BL

رده بندی دیویی

۲۱۰

شماره کتابشناسی ملی

۳۳۶، ۱۲

چاپ و نشر هادی

تلفن: ۰۴۱-۳۵۲۴۲۱۸۶ - ۳۵۲۶۰۰۴۳

■ معرفت شناسی دینی

■ دکتر علیرضا رادبین

■ نشر هادی، تبریز

■ چاپ اول «تابستان ۱۳۹۷»

■ امور فنی چاپ : هادی

■ تعداد : ۱۰۰۰ جلد

■ قیمت : ۱۰۰۰۰ تومان

■ شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۹۸۱۰۱-۶-۱

@Montazaranmahdy

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۵	مقدمه
	فصل اول: مبانی و معناشناسی علم و معرفت
۱۱	حاجت به علم و معرفت
۱۲	مفهوم شناسی علم و معرفت
۱۲	مفهوم شناسی معرفت
۱۳	مفهوم اصطلاحی معرفت شناسی
۱۴	تعریف معرفت شناسی
۱۴	نگاهی به تاریخچه معرفت شناسی
۱۶	نکات مهم مربوط به معرفت شناسی
۱۸	مفهوم بدیهی
۱۹	ملاک بداهت چیست؟
۲۰	تصور و تصدیق
۲۱	اقسام بدیهیات تصدیقی
۲۵	آشنایی با چند اصطلاح
۲۵	واقعیت
۲۶	حقیقت
۲۷	معقولات
۲۹	ایده الیسم
۳۰	رنالیسم
۳۰	پراگماتیسم

فصل دوم: علم و معرفت حصولی و حضوری

۳۵	اقسام علم و معرفت
----	-------------------

۳۵	ارکان تحقق علم و معرفت
۳۶	ویژگی‌های علم و معرفت حصولی
۳۷	ویژگی‌های علم و معرفت حضوری
۳۸	تأثیر نیت در ماهیت و نتایج علم
۴۰	علم نافع و علم غیرنافع
۴۲	منشاء اخذ علوم و معرفت حقیقی

فصل سوم: جایگاه عقل و تفکر در معرفت‌شناسی دینی

۵۱	بایگ و ویژگی‌های عقل و تفکر در معرفت‌شناسی دینی
۵۱	مفهوم شناسایی عقل
۵۲	مفهوم شناسایی فکر
۵۲	جایگاه عقل و تفکر در تعالیم اسلام
۵۷	ویژگی‌های مهم عقل
۵۷	موضوعات عقل و تفکر
۶۴	مهمترین موضوعات عقل و تفکر
۶۴	نتایج عقل و تفکر
۷۹	آفات عدم تعقل و تفکر
۸۳	مهمترین آفات عقل و تفکر

فصل چهارم: اقسام و مبانی معرفت‌شناسی

۸۷	مقدمه
۸۸	اقسام معرفت‌ها و شناخت‌ها
۸۹	نقد و بررسی مبانی اقسام معرفت‌های بشری
۹۴	نتیجه نقد و بررسی معرفت علمی و تجربی
۹۴	بررسی نقد شناخت تعبدی یا دینی
۹۵	بررسی و نقد معرفت عرفانی
۹۷	نتیجه نهایی (اصالت معرفت عقلی و فلسفی)
۹۹	منابع

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَجَلِّ فِي
فَرْجِ مَوْلَا أَصَاغِبِ الْإِيمَانِ وَاجْعَلْنَا مِنَ الْمُسْتَشْهَدِينَ بَيْنَ يَدَيْهِ

مقدمه

برای فهم شایسته موضوع معرفت‌سناسی توجه به موارد زیر ضروری است:

۱. حقیقت، گوهرگرانی‌هایی است که تمام انسان‌ها ادعای برخورداری از آن را دارند در حالی که وجود تفاوت و اختلاف و حتی تضاد معرفتی و اعتقادی در میان انسان‌ها امری بدیهی و آشکار و غیر قابل انکار است.

۲. تفاوت و تضاد در اندیشه‌ها و معرفت‌ها و اعتقادات، علت مهمی در به وجود آمدن اختلافات در گرایش‌ها و تمایلات و رفتارها و سبک زندگی همه انسان‌ها می‌شود.

۳. اگر بخواهیم تنها با رجوع به انسان‌ها و شنیدن افکار متفاوت و متضاد آنها پی به حقیقت ببریم نه تنها توانائی و وقت لازم برای تحقق

این امر نداریم بلکه مهمتر از آن، ملاک و معیار تشخیص حق و باطل در نزد افراد متفاوت و متضاد است و بر اساس این واقعیت، بطور یقین به مقصود خود که کشف حقیقت است، نخواهیم رسید.

۴. با این توضیح اگر تنها راه شناخت حق و باطل را در شنیدن و بررسی افکار دیگران بدانیم، باید نتیجه گرفت که شناخت حق و باطل، امری محال و تحقق‌ناپذیر است و نتیجه چنین نگرشی یعنی پذیرش پوچی در خلقت انسان و انکار حکمت الهی است.

۵. بر همین اساس است که خدای تعالی، اساس و مبانی هدایت انسان و راه تشخیص حق و باطل را در تکوین و آفرینش و فطرت انسان‌ها قرار داده است و اساس شناخت حقیقت، ارتباط با حقیقت وجودی خود، یعنی «معرفت نفس و خودشناسی» است.

۶. در معرفت‌شناسی دینی، اساسی‌ترین معرفت انسان مربوط به «معرفت نفس و خودشناسی» است. بدون توجه شایسته به این امر هیچ نتیجه معرفتی قابل اطمینان در انسان حاصل نمی‌شود.

امیرالمومنین امام علی (صلوات الله علیه):

لَا أَجْهَلُ نَفْسًا قَانَ الْجَاهِلَ مَعْرِفَةَ نَفْسِهِ جَاهِلٌ كُلُّ شَيْءٍ (آمدی، ص ۱۰۰، ص ۱۰۱)

به خود جاهل نباش، چرا که جاهل به خود، جاهل به همه چیز است.

۷. با اندیشه و تفکر در حقایق فطری و وجودی و آفرینشی خویش «معرفت نفس و خودشناسی» می‌توان به معرفت و شناختی واقعی از

نیازهای حقیقی و گرایشات و اهداف و مراتب وجودی خویش دست یافت.

۸. از مهمترین راه‌های اساسی ایجاد تقریب معرفت‌ها و اندیشه‌ها و اعتقادات میان انسان‌ها، توجه به مبانی تفکر و اعتقادات است و در این وادی ملاک و معیاری به نام زبان و قومیت و ملیت و نژاد و رنگ پوست و ... مطرح نیست چه برسد به تعصبات و حمایت و جانبداری بی دلیل. بلکه تفکر و تعالی و برهان و دلیل و استدلال بر اساس «معرفت نفس» است که می‌تواند با توجه به امور فطری و بدیهیات و تعالیم مربوط به آیات قرآنی و روایات و احادیث صادره از برگزیدگان الهی (صلوات الله علیهم)، راه‌گشای حرکت به سوی سعادت و حقیقت و وحدت میان انسان‌ها و مسلمانان شود.

وَقَالُوا لَن يَدْخُلَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَن كَانَ هُودًا أَوْ نَصَارَى تِلْكَ أَمَانِيُّهُمْ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ (سور بقره، ۱۱۱)

و گفتند هرگز کسی وارد بهشت نمی‌شود مگر آنکه یهودی یا نصرانی باشد، این آرزوهای (خیالات و اباطیل) آنان است بگر اگر راست می‌گویید دلیل و برهان خود را بیاورید.

قال رسول الله (صلی الله علیه و آله):

إِنَّمَا يُدْرِكُ الْحَيَرُ كُلَّهُ بِالْعَقْلِ وَلَا دِينَ لِمَن لَّا عَقْلَ لَهُ.

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله): تمامی خیر فقط با عقل درک می‌شود و کسی که عاقل نیست، دین ندارد.

(شعبة الحرنانی، تحف العقول عن آل الرسول، ص ۵۴)